

Voortschrijdend Meerjarenbeleidsplan Stichting Musea Noardeast Fryslân 2026-2030

In memoriam

Hans Groeneweg, onze directeur-conservator is op 21 april jl. overleden. Sinds 2019 was Hans verbonden aan Museum Dokkum en Museum 't Fiskershúske (Stichting Musea Noardeast Fryslân) en heeft in die periode een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en groei van de organisatie. We herinneren Hans als een krachtige, bevolgen leider, oprecht belangstellend, een baken van vertrouwen. Hij stond bekend om zijn grote betrokkenheid in beide musea en was ook lid van vele werkgroepen in de regio.

Hans heeft ook een grote rol gespeeld in de totstandkoming van dit meerjarenbeleidsplan. Van zijn deskundige en betrokken inbreng zal ongetwijfeld nog jaren een positieve invloed uitgaan op de verdere doorontwikkeling van de organisatie.

Dokkum/Paesens-Moddergat, 13 mei 2026

Het bestuur van de Stichting Musea Noardeast-Fryslân

Inhoud

1. Inleiding
2. Werken aan continue verbetering aan de hand van de Museumnorm
3. Kansen en bedreigingen, sterke en zwakke kanten
4. Het huis nog beter op orde krijgen
 - Bedrijfsvoering
 - I Not for profit
 - II Goed bestuur
 - III Risicomanagement
 - IV Personeel en vrijwilligers
 - Collectie
 - V Behoud en beheer
 - VI Registratie en digitalisering
 - VII Onderzoek
 - VIII Ver- en ontzamen
 - IX Bruikleenverkeer
 - Publiek
 - X Publieksfunctie
 - XI Presenteren
 - XII Educatie en interactie
5. Verdere projecten en prioriteiten
 - I Project museaal erfgoed Paesens-Moddergat
 - II Klaarkamp
 - III Herinrichting museum Dokkum (toegankelijkheid, zichtbaarheid, etc)
 - IV Dokkumer Roem (trekschuit, draaiorgel, Hellinghûs, sjees) en L.A. Buma
 - V Externe financiering (sponsorbeleid, donateurs) en genereren eigen middelen
 - VI ICT (digitale vaardigheden, soft/hardware)
 - VII Arbo (kantoren)
 - VIII Toerist Info Dokkum
- Bijlage 1 Omschrijving kerncollectie Museum Dokkum en Museum 't Fiskershúske
- Bijlage 2 Het belang van musea voor de lokale economie
- Bijlage 3 Organogram

**Museum
Dokkum**

- Bijlage 4 Meerjarenbegroting
- Bijlage 5 Verduurzaming
- Bijlage 6 Externe stakeholders

1. Inleiding

De Stichting Musea Noardeast Fryslân omvat Museum Dokkum en Museum 't Fiskershúske en is daarmee een belangrijke drager van de identiteit van het noordoostelijk deel van Fryslân. In dit plan geven wij een omschrijving van onze stichting, haar kerncollectie, doelen en organisatie en formuleren wij voor de komende planperiode tot en met 2029 onze ambities. Dit beleidsplan heeft een voortschrijdend karakter en wordt ieder jaar geconcretiseerd aan de hand van een jaarplan.

De Stichting Musea Noardeast Fryslân is een overkoepelende instelling zonder winstoogmerk voor Museum Dokkum en Museum 't Fiskershúske. Beide musea zijn de plek voor de beleving van de regionale cultuurhistorie!

Museum Dokkum brengt de rijke cultuurhistorie van Dokkum en omgeving tot leven door het verzamelen, behouden en delen van unieke objecten en verhalen (zie bijlage 1 voor een omschrijving van de kerncollectie). Het museum inspireert bezoekers met de historische, religieuze, en handelsbelangrijke rol van de regio en verbindt verleden, heden en toekomst via tentoonstellingen, educatie en regionale samenwerkingen. De ambitie van het museum is om uit te groeien tot een dynamische ontmoetingsplaats voor bewoners en bezoekers, waar de regionale geschiedenis toegankelijk, relevant en inspirerend wordt gepresenteerd. Door innovatieve presentatievormen, samenwerking met partners in de regio en een actieve rol in het stimuleren van toerisme, wil het museum bijdragen aan de trots en verbondenheid van de lokale gemeenschap met hun erfgoed.

Het aan het museum verbonden **Toeristisch Informatiepunt (TIP)** is de bron waar alle mogelijke bezoekers fysiek en online worden geïnformeerd over de verblijfsmogelijkheden, attracties, evenementen, horeca, verblijfslocaties, activiteiten, winkelaanbod, vervoer, parkeergelegenheid, medische voorzieningen en aanverwante zaken in de gemeente Noardeast Fryslân en aangrenzende gemeentes.

Museum 't Fiskershúske brengt de rijke cultuurhistorie van de Friese kustvisserij rond Paesens-Moddergat tot leven door het verzamelen, behouden en delen van unieke objecten en verhalen (zie bijlage 1 voor een omschrijving van de kerncollectie). Het museum inspireert bezoekers met de cultuurhistorische rol van Paesens-Moddergat in de Friese kustvisserij en verbindt verleden, heden en toekomst via tentoonstellingen, educatie en regionale samenwerkingen. 't Fiskershúske heeft de ambitie om een dynamische ontmoetingsplaats te

zijn voor bewoners en bezoekers, waar de geschiedenis van de Friese kustvisserij toegankelijk, relevant en inspirerend wordt gepresenteerd. Door innovatieve presentatievormen, samenwerking met partners in de regio en een actieve rol in het stimuleren van toerisme, wil het museum bijdragen aan de trots en verbondenheid van de lokale gemeenschap met hun erfgoed.

2. Werken aan continue verbetering aan de hand van de Museumnorm

De registratie van onze musea is in 2020 bekrachtigd door de Museumvereniging. Per 1 januari 2026 toetst Museumregister Nederland in opdracht van de Museumvereniging musea op basis van de herijkte Museumnorm 2025. Deze nieuwe Museumnorm helpt musea toekomstbestendig te blijven en draagt bij aan het zichtbaar maken en borgen van museale kwaliteit en professionele standaarden. In dit beleidsplan hanteren wij het vernieuwde toetsingskader van de Museumnorm als kapstok en uitgangspunt voor onze plannen. We werken aan continue verbetering en aan een toekomstbestendige organisatie. Op die manier dragen wij bij aan een positieve impact op de identiteitsvorming van de inwoners en op de aantrekkelijkheid van het gebied als het gaat om wonen, ondernemen en toerisme. In bijlage 2 gaan wij nader in op de betekenis van musea voor de lokale economie.

We kunnen met trots terugblikken op de afgelopen jaren waarin vele tentoonstellingen zijn georganiseerd en waarin de bezoekersaantallen na de coronajaren weer een stijgende trend vormen. Er zijn concrete plannen ontwikkeld om in Museum Dokkum mooie exposities te blijven organiseren. In 2026, het jaar waarin de Koning in Dokkum op Koningsdag op bezoek is gekomen, is bijvoorbeeld een start gemaakt met een serie van exposities die zijn gewijd aan Dokkumer bedrijven die beschikken over het predicaat van hofleverancier.

Voor Museum 't Fiskershúske staat in de komende jaren vooral de verbouw en herinrichting van het museum centraal. Daar waar mogelijk en met enige creativiteit zullen we proberen om tijdens de verbouwing de deuren zoveel mogelijk open te houden voor publiek.

3. Kansen en bedreigingen, sterke en zwakke kanten

In een eind 2025 door personeel, directie en bestuur gezamenlijk opgestelde analyse zijn de interne sterke en zwakke punten van de organisatie afgezet tegen externe kansen en bedreigingen. Uit de analyse bleek dat de organisatie wordt gedragen door een sterk gemotiveerd team met passie voor het werk. ‘Dokkum’ en ‘de Wadden’ zijn mooie merknamen met een rijke historie en bieden talrijke kansen om onze musea hierbinnen te promoten. Met subsidies van o.a. het Waddenfonds en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur wordt momenteel gewerkt aan een omvangrijke uitbreiding en vernieuwing van het museaal erfgoed in Paesens-Moddergat. Onze inzet is om de museale presentaties aan te laten sluiten bij de wensen van ons publiek, de collectie beter te beheren, te verduurzamen en de eigen inkomsten te vergroten.

Tegelijk zijn er ook zorgen. De huidige huisvesting van Museum Dokkum is problematisch als het gaat om de toegankelijkheid voor minder valide bezoekers. De gebouwen zijn verouderd en om de daarmee in verband staande problemen (wateroverlast, hoge energierekening, ongeschiktheid voor museaal exposeren) het hoofd te kunnen bieden, is een ingrijpende renovatie nodig dan wel een spoedige verhuizing naar een ander pand. Er is hierover contact met de gemeente maar de ontwikkelingen verlopen traag en de onzekerheid hierover heeft een verlamme werking op de organisatie. De positie van de musea staat verder onder druk als gevolg van het jarenlang ontbreken van een structurele compensatie voor inflatie en stijgende lasten. De mogelijkheden van kostenbesparing zijn volledig benut en verdere bezuinigingen hebben direct negatieve consequenties voor de werkdruk, voor het onderhoud en voor de mogelijkheden om te vernieuwen. Er zijn ook achterstanden ontstaan in de beleidsvoering, met name op het vlak van HR, het collectiebeleid, P&C en ICT. Getracht wordt om die in de komende beleidsperiode weer in te halen maar daarvoor moet andermaal weer een groot beroep gedaan op ieders inzet omdat dit voor de continuïteit van de kwetsbare organisatie essentieel is.

Om écht ‘het huis op orde’ te krijgen c.q. om uit te kunnen groeien tot een stabiele, creatieve en ondernemende museumorganisatie die met vertrouwen de toekomst tegemoet kan zien, zijn een gezonde financiële positie en een goede huisvesting basisvereisten. Het bestuur zal er de komende tijd alles aan doen om dit punt goed onder de aandacht te brengen van de gemeente.

4. Het huis nog beter op orde krijgen

"Een museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk, in dienst van de samenleving, gericht op het onderzoeken, verzamelen, bewaren, interpreteren en tentoonstellen van materieel en immaterieel erfgoed. Musea zijn openbaar, toegankelijk en inclusief en bevorderen diversiteit en duurzaamheid. Ze werken en communiceren ethisch, professioneel en met participatie van gemeenschappen. Musea bieden een verscheidenheid aan ervaringen met het oog op educatie, genoeg, reflectie en kennisuitwisseling."

International Council of Museums (ICOM)

De museumdefinitie van het ICOM ligt ten grondslag aan (het toetsingskader van) de Museumnorm zoals die door de Museumvereniging is vastgesteld. De Museumnorm vormt al jaren de basis voor kwaliteit en professionaliteit in de Nederlandse museumsector. Er wordt uitgegaan van drie hoofdpijlers (bedrijfsvoering, collectie en publiek) en de (in 2025 vernieuwde) norm weerspiegelt ook actuele thema's zoals duurzaamheid, inclusie en maatschappelijke betrokkenheid.

Het vernieuwde toetsingskader van de Museumnorm wordt door de Stichting Musea Noardeast-Fryslân gebruikt als richtlijn om de ontstane achterstanden in de bedrijfsvoering op zo kort mogelijke termijn in te lopen en om een professionaliseringslag maken als het gaat om collectiebeheer en publieksgerichtheid. Het is de bedoeling om snel een acceptabel basisniveau te bereiken waarop in de navolgende jaren kan worden doorgebouwd met, naar wij hopen, betere omstandigheden qua financiën en huisvesting.

In het navolgende worden de doelen besproken die nodig zijn om het huis beter op orde te krijgen aan de hand van hoofdpijlers bedrijfsvoering, collectie en publiek.

Bedrijfsvoering

I Not for profit

De Stichting Musea Noardeast Fryslân heeft de gemeente Noardeast Fryslân als statutaire zetel. De statuten zijn door de notaris vastgesteld op 17 mei 2023 en zij voldoen aan de Museumnorm; de museale doelstelling en het niet op winst gerichte karakter van de organisatie worden benoemd in de statuten. Het museum beschikt over een registratie in het ANBI-register en de betreffende gegevens staan vermeld op de website. Er is geen sprake van een of meerdere bij het museum betrokken rechtspersoon of rechtspersonen en er is geen sprake van afname van diensten van aan de instelling gelieerde partijen. De organisatie functioneert volgens het bestuursmodel; de uitvoering van het beleid is gedelegeerd aan de directeur maar het bestuur is volledig eindverantwoordelijk.

II Goed bestuur

De organisatie heeft op dit vlak nog tal van verbeterpunten. Een eind 2025 opgestelde SWOT-analyse en de bespreking daarvan in de organisatie heeft uitgewezen dat er op korte termijn, ook gezien het toetsingskader van de Museumnorm, gewerkt moest worden aan de totstandkoming van:

- Een duurzaamheidsbeleid
- Een meerjarenbegroting
- Een diversiteit- en inclusiebeleid gebaseerd op een beleids- en werkvloerscan

Een en ander zal in het jaarplan 2026 worden meegenomen. Inmiddels is een deel gerealiseerd. Zie in de bijlagen de begroting 2026, de meerjarenbegroting en het duurzaamheidsbeleid.

Medio 2026 verschijnt op de website van de stichting het bestuursverslag over 2025. Dit zal voortaan in de jaarcyclus worden geïntegreerd.

De Stichting Musea Noardeast Fryslân onderschrijft de Ethische Code voor Musea (<https://www.ethischecodevoormusea.nl/>) en brengt dit ook tot uitdrukking op haar website. De code wordt periodiek geagendeerd in het werkoverleg met personeel en vrijwilligers. Zie voor een organogram bijlage 3. Ook past de stichting de principes van de Governance Code Cultuur toe (<https://www.cultuur-ondernemen.nl/governance-code-cultuur>) waarbij door ons wordt aangetekend dat in afwijking van de code gekozen is voor een (in de statuten

vastgelegde) zittingstermijn voor bestuurders van maximaal drie keer drie jaar in plaats van twee keer vier jaar. Dit waarborgt voor onze organisatie betere voorwaarden voor continuïteit.

III Risicomanagement

Hiervoor is gesteld dat de financiële weerbaarheid van de organisatie zwak is. Dit vormt, zoals ook uit de opgestelde SWOT- analyse bleek, een bedreiging voor de continuïteit van de organisatie. Het bestuur en de directeur hebben reeds een beleidsprioriteitenlijst opgesteld om te voorkomen dat prioriteiten zich blijven opstapelen zonder dat echte keuzes worden gemaakt van wat beter wél en wat beter niet opgepakt moet worden. Voortbouwend hierop zal gewerkt worden aan de doorontwikkeling van een continuïteitsbeleid betreffende de collectie, het gebouw, de medewerkers en de bezoekers, met daarin uitgewerkt een risicoanalyse (inclusief beheersmaatregelen), een Bedrijfshulpverleningsplan en een Collectiehulpverleningsplan. Realisatie in 2027.

IV Personeel en vrijwilligers

De organisatie heeft in 2024 het vrijwilligersbeleid geactualiseerd. In 2026 wordt een personeels- en vrijwilligershandboek ontwikkeld waarin ook de positie van stagiaires wordt omschreven.

Collectie

V Behoud en beheer

Recent is een nieuw collectieplan vastgesteld waarin maatregelen worden genoemd die vereist zijn om de collectie te beschermen tegen schade.

VI Registratie en digitalisering

De collectie wordt digitaal geregistreerd; de voortgang daarvan wordt in kaart wordt gebracht. Er wordt een informatieplan vervaardigd (gebaseerd op de door het Netwerk Digitaal Erfgoed geformuleerde vijf stappen) dat voldoet aan de Museumnorm. Realisatie: 2026.

VII Onderzoek

In bovenvermeld collectieplan wordt omschreven op welke wijze onderzoek wordt gedaan naar de herkomst van de collectie c.q. naar nieuwe aanwinsten en bruiklenen, welke keuzes daar bij worden gemaakt en hoe die onderzoeksresultaten gepubliceerd worden.

VIII Ver- en ontzamen

In bovenvermeld collectieplan wordt een beschrijving gegeven van de museale collectie conform de richtlijnen van de Museumnorm. Hierin is het ver- en ontzamelbeleid omschreven.

IX Bruikleenverkeer

In het collectie(beleids)plan zijn vastgestelde procedures opgenomen betreffende het hanteren, beheren, verpakken en transporteren van in bruikleen genomen objecten.

Publiek

X Publieksfunctie

Er wordt een meerjarig publieksbeleid en een toegankelijkheidsbeleid opgesteld conform de Museumnorm. Realisatie in 2027 (e.e.a. moet ook in samenhang worden bekeken met de beoogde verbouwingsplannen van Museum 't Fiskershúske).

XI Presenteren

In aansluiting op het collectiebeleid wordt een meerjarig presentatiebeleid ontwikkeld met haalbare ambities en doelen ten aanzien van de mogelijkheden van de musea op het gebied van presentatie en expositie. Realisatie in 2027

Ook zal een tentoonstellingsarchief worden opgezet en digitaal en openbaar toegankelijk worden gepresenteerd. Realisatie in 2027

XII Educatie en interactie

Er wordt een meerjarig educatie- en interactiebeleid geformuleerd waarin ook is omschreven hoe de code Diversiteit en Inclusie in de praktijk wordt toegepast. Realisatie in 2027

5. Verdere projecten en prioriteiten

I. Project museaal erfgoed Paesens-Moddergat

In de voorgaande tekst werd al melding gemaakt van het project waarvoor subsidie is verkregen van het Waddenfonds en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Het Waddenfonds steunt het project omdat het bijdraagt aan meer belevingsmogelijkheden, attracties en arrangementen in het Waddengebied en daarmee het toeristische product duurzaam versterkt. De investeringen moeten leiden tot meer cultuur- en natuurtoeristen. Verder draagt de investering bij aan het behoud en de verduurzaming van belangrijk cultuurhistorisch erfgoed. Het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur sluit hier bij aan en zet in op het versterken en verbinden van het visserijerfgoed.

Het Garnalenfabriekje is een oude garnalendrogerij uit 1924. Dit historische pand dat in eigendom is van de Stichting Musea Noardeast Fryslân wordt uitgebreid en moet het startpunt worden voor een bezoek aan het vissersdorp. Het fabrieksgebouw krijgt een ontvangstcentrum, nieuwe parkeerruimte en voorzieningen voor wadlopers en natuurliefhebbers. Ook krijgt de Garnalenfabriek een expositiezaal, een museumwinkel, een museumcafé, een Toerist Info en komen er buitenexposities rond historische thema's en is de locatie aangewezen als een Toeristisch Overstappunt (TOP).

Openluchtmuseum 't Fiskershúske bestaat uit vijf huisjes en twee schuurtjes en vertelt het verhaal van de kustvisserij en de visserscultuur langs de Friese Waddenkust. Op het programma staan een upgrading en herinrichting van het terrein. Ook de interieurs worden vernieuwd, waarbij we het authentieke behouden maar aanpassingen doen op het gebied van verwarming, verlichting en sanitair. Daarnaast wordt de entree aangepast en krijgt het museum een nieuwe routing en vernieuwen we de wijze waarop we de verhalen aan ons publiek presenteren. Hierbij maken we gebruik van o.a. audiotours, video- en audiotechniek en er komen doe-elementen voor alle doelgroepen. Voorop staat wel dat bij deze aanpassingen de authentieke uitstraling van de huisjes niet verloren gaat.

Daarnaast ontwikkelen we een doorgaande leerlijn voor het Primair Onderwijs, educatief materiaal voor het Voortgezet Onderwijs en verwerken we educatieve elementen in de routing. Ook ontwikkelen we een marketing- en communicatiestrategie. Zo wordt onder meer

de website vernieuwd, komt er nieuw foldermateriaal en versterken we onze samenwerking met museale- en toeristische partners.

Voor de uitvoering van de plannen is er een bouwteam, waarin architect, vormgevers en museummedewerkers plannen m.b.t. de (ver)bouw bespreken en uitwerken. Daarnaast is er een inhoudelijk overleg waarin vormgevers en museummedewerkers de plannen maken voor de inrichting en (grafische)vormgeving van de publiekspresentaties. Het projectbureau zorgt voor de coördinatie, verslaglegging, projectsturing, subsidieaanvragen en de financiële administratie. Twee bestuursleden van de Stichting Musea Noardeast-Fryslân hebben zitting in een stuurgroep die snel bestuurlijke beslissingen kan nemen.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe meerjarenplanning voor het project. Zoals het er nu voor staat starten we met de herinrichting van de Garnalenfabriek in 2026. In 2027 volgt dan Museum 't Fiskershúske.

Ondertussen werken we ook aan een derde locatie, een boerderij en twee schuren aan de Oere 2 in Moddergat. De in een legaat van de familie Zwart verkregen gebouwen liggen geografisch precies in het midden tussen de Garnalenfabriek en Museum t Fiskershúske in. Op deze locatie willen we een nieuwe museale presentatie maken over de strijd tegen het water, waarbij het landschap (de dijk) en de mens centraal staan. Realisatie van dit project zal mogelijk starten in 2028 maar dit is erg afhankelijk van de vraag of voldoende financiering kan worden verkregen.

II. Klaarkamp

Vanaf het midden van de 12^e eeuw tot 1580 hebben in onze noordelijke contreien veel kloosters gestaan. In Friesland alleen al waren dat er 60 maar ze hebben de Reformatie niet overleefd. Na 1580 zijn de kloosters opgeheven en zijn de meeste gebouwen (met terp en al) verdwenen. Gelukkig is er nog veel archeologische informatie.

In Museum Dokkum wordt hier veel aandacht aan besteed. Er is een permanente expositie ingericht van misschien wel het belangrijkste klooster uit die tijd: het cisterciënzer klooster Klaarkamp. Het terrein van Klaarkamp is enkele jaren aangewezen als archeologisch rijksmonument. In samenwerking met Dorpsbelangen Rinsumageast wordt gewerkt aan de realisatie van een landmark dat de geschiedenis van dit klooster weer tastbaar in het landschap

tot leven laat komen. Ook wordt in internationaal verband samengewerkt. De geschiedenis van Klaarkamp is onderdeel van het verhaal van de cisterciënzer orde die destijds overal in Europa vele honderden kloosters heeft gesticht. Verschillende kloostersites zijn aangewezen als Unesco Cultureel Werelderfgoed. De Stichting Musea Noardeast Fryslân maakt onderdeel uit van het European Network of Cistercian Heritage, een samenwerkingsverband van (al dan niet voormalige) cisterciënzer kloosters dat het erfgoed wil beschermen en promoten en daarover kennis ontwikkelt en deelt.

Museum Dokkum werkt actief mee met de Stichting Dorpsbelangen Rinsumageast-Sibrandahús aan de realisatie van een landmark en aan het vertellen van het verhaal van de kloosters die in onze regio en ook elders in Europa een grote rol hebben gespeeld als het gaat om agrarische ontwikkeling, landschapsvorming en watermanagement.

III. Herinrichting museum Dokkum (toegankelijkheid, zichtbaarheid)

In 2020 werd er door de Gemeente Noardeast-Fryslân besloten om een onderzoek te doen naar de toekomstige huisvesting van Museum Dokkum. Silvester Adema werd aangetrokken om dit onderzoek te gaan uitvoeren. Er werd een verkenning gedaan naar mogelijke locaties in de stad, tevens werd er gekeken naar de mogelijkheden op de huidige locatie. Eisen bij het locatie onderzoek waren: verbeterde toegankelijkheid, verbeterde zalen die kunnen voldoen aan museale eisen exposeren, verbetering functionaliteit gebouw (exposities, facilitair, kantoor, depot functies) verbetering zichtbaarheid museum in de stad.

Uitkomsten van het onderzoek waren: A. Er is maar een locatie die voldoet aan de eisen, dit is de Bonifatius kerk en het naastgelegen pastorie gebouw. Andere onderzochte locaties voldeden niet aan een of meer van de eisen. B. Op huidige locatie kan een verbouw plaatsvinden, door op het plein aan de voorzijde te bouwen. Maar verbouw op huidige locatie lost niet alle eisen op.

Op verzoek van de gemeente is Adema Architecten daarna aan de slag gegaan met het uitwerken van schetsen voor een mogelijk verhuizing naar de Bonifatius kerk, nadat de uitkomst van het locatie onderzoek met het parochiebestuur was besproken. Het parochiebestuur wilde graag meedenken om een verhuizing te realiseren en zag ook voordelen in een samenwerking waarbij de kerkelijke functie kon worden behouden.

Inmiddels zijn de eerste schetsen van een museum in de kerk besproken met gemeente, parochiebestuur en bestuur van het museum. Zowel het parochiebestuur als het bestuur van het museum kunnen zich vinden in de voorlopige schetsen. Het wachten is nu op de gemeente om te kijken naar de vervolgstappen.

IV. Dokkumer Roem (trekschuit, draaiorgel, Hellinghûs, sjees) en L.A. Buma

In Dokkum maken drie bijzondere objecten deel uit van de collectie onder de verzamelnaam Dokkumer Roem. Het betreft hier een trekschuit, een stadsorgel en een sjees. Voor wat betreft de trekschuit moet opgemerkt worden dat het staat voor een zeer uitvoerige en dure renovatie. Het bestuur heeft hier geen middelen voor en ook de gemeente heeft te kennen gegeven niet in het noodzakelijke onderhoud te kunnen voorzien. Begin mei '26 is daarom door het bestuur besloten om het af te stoten conform de regels in het collectiebeleid op het vlak van het ontzamen.

De sjees en het stadsorgel blijven wel onderdeel uit maken van de collectie. Waarbij de sjees jaarlijks enkele keren in gebruik is bij hippische evenementen. Het stadsorgel staat in de opslag omdat verplaatsing van het orgel schade kan opleveren. Orgelpijpen trillen los en de trailer waarop het orgel staat is eigenlijk niet geschikt. In de komende beleidsperiode zal worden gekeken naar de wijze waarop we sjees en draaiorgel kunnen behouden en beheren.

In Moddergat is de reddingssloep L.A. Buma een bijzonder onderdeel van de collectie. Het roei- en zeilschip is een object dat verbonden is aan de rijke geschiedenis van het Reddingsstation Moddergat. Het schip is in goede staat en wordt gebruikt in Moddergat bij bijzondere activiteiten zoals de jaarlijkse Seedykstermerk. Vrijwilligers beheren en bevaren de reddingsboot en doen mee aan sloepraces. Hiermee is het schip een varend reclame uiting voor de geschiedenis van Moddergat. In de begroting is rekening gehouden met de specifieke kosten voor onderhoudswerk, stalling en verzekeringen.

V. Externe financiering (sponsorbeleid, donateurs) en genereren eigen middelen

Naast structurele subsidies van de Gemeente Noardeast Fryslân voor Museum Dokkum, TIP Dokkum en Museum 't Fiskershúske zijn ook de eigen inkomsten van groot belang om de beide musea te kunnen exploiteren.

Donateurs

Beide musea hebben donateurs. Deze vrienden van het museum schenken een bedrag (vanaf 12,50) aan een of beide musea. Veelal zijn dit particulieren, maar onder de donateurs zijn ook bedrijven die kiezen voor deze wijze van ondersteuning, zonder sponsor te willen zijn.

Natuurlijk heeft deze groep gratis toegang tot onze musea. En elk jaar krijgen de donateurs een donateursbrief met informatie over het aankomende jaar, exposities, etc.

Bij de balie van de musea liggen formulieren voor mensen die donateur willen worden.

Aanmelden kan ook via de website en via de digitale nieuwsbrieven die we vier keer per jaar verzenden.

Sponsors

Beide musea hebben een handvol bedrijven die het museum sponsoren. Het betreft hier lokale bedrijven die jaarlijks een vast bedrag aan ons overmaken. Daarnaast zijn er sponsors die kortingen geven op facturen, materiaal sponsoren of korting geven op producten omdat we een ANBI-instelling zijn.

In het verleden is door het bestuur een poging gedaan om meer sponsors te werven door middel van een Telemarketingsbedrijf, dit was weinig succesvol. Op dit moment kijken we opnieuw naar de mogelijkheden van sponsors, maar we doen dit nu mede in het kader van ons project Herinrichting Moddergat. Het streven is om ideeën rondom project sponsoring te gaan gebruiken na afloop van het project om opnieuw te kijken naar sponsorbeleid voor de beide musea.

Museumwinkel

In beide musea is er een museumwinkel aanwezig. In de winkel verkopen we producten die op een of andere wijze verbonden zijn met onze musea. Natuurlijk kijken we hierbij naar een mooie mix van uiteenlopende producten met aandacht voor kunst, cultuur en geschiedenis van stad en regio. Ook verkopen we ook toeristische producten waarbij het merk Fryslân voorop staat, is er brocante te koop en verkopen we producten gemaakt door onze eigen medewerkers en vrijwilligers.

Een bijzonder project is de verkoop van visserstruien en aanverwante zaken die gemaakt worden door een grote groep vrijwilligers. De visserstrui sluit naadloos aan bij het verhaal van het vissersverleden van Moddergat e.o.

Museumcafé

In Moddergat hebben we een museumcafé dat met een beperkt aanbod voorziet in de basisbehoefte van onze bezoekers. Omdat er in Moddergat niet veel horeca aanwezig is loopt het museumcafé daar goed. Ook in de plannen voor de herinrichting van het museum nemen we een nieuw museumcafé mee.

In Dokkum is tot aan de corona jaren een klein café geweest maar de ruimte bleek eigenlijk te klein voor dat doel en zij moest bovendien ook gedeeld worden met andere functies (entree, balie, winkel, TIP en toiletten). Toch blijft er behoefte aan een gezellig ingericht museumcafé. Bij het nadenken over verbouw en/of het verhuizen naar een andere locatie zal dit punt zeker opnieuw op de agenda komen.

Verhuur

Als sinds jaar en dag zijn er mogelijkheden om een zaal te huur in Dokkum of in Moddergat. In Dokkum is hiervoor het Hellinghûs beschikbaar, pal tegenover Museum Dokkum. In Moddergat verhuren we de huidige Garnalenfabriek. De ruimte in Dokkum is lastig te verhuren, omdat er altijd veel klachten binnen kwamen via de burens, als groepen te luidruchtig waren. Hierdoor hebben we moeten ingrijpen en is de verhuur teruggelopen. Geen feesten en partijen meer, wel kleine bijeenkomsten, vergaderingen en een enkele trouwerij. In de komende jaren gaan we bekijken of we het Hellinghûs willen blijven verhuren. In Moddergat ligt de Garnalenfabriek buiten het dorp en is de verhuur veel minder gebonden aan de wensen van de burens. In de toekomst zal het karakter van de Garnalenfabriek gaan

veranderen door onze herinrichtingsplannen. Verhuur van een zaal blijft daar ook in de toekomst mogelijk.

Entreegelden

Voor beide musea gelden toegangsprijzen die we jaarlijks vaststellen. De actuele toegangsprijzen zijn te vinden op de websites. Museumkaart houders hebben gratis toegang tot het museum op vertoon van hun pas, Stichting Museumkaart compenseert ons hiervoor met een vast bedrag per persoon. Donateurs, sponsoren en kinderen in schoolverband mogen het museum gratis bezoeken. De gratis entree voor scholen bekijken we in de komende tijd opnieuw en maakt onderdeel uit van ons toekomstige Educatieplan.

Naast de entree voor het museum verkrijgen we ook 'entreegeld' als bezoekers een activiteit boeken. Bijvoorbeeld een stadswandeling met behulp van een wandelkaart, een stadswandeling met gids of het meevaren op de Dokkumer Stadspraam (i.s.m. Rondvaart Dokkum).

Het promoten van museum en onze activiteiten en het aanbieden van een aantrekkelijke wisselexpositie programma moet zich vertalen in een stijging van onze bezoekersaantallen en daarmee ook een stijging van de eigen inkomsten uit entreegelden.

VI. ICT (digitale vaardigheden, soft/hardware)

De wens van medewerkers om met digitale agenda's voor boekingen te gaan werken heeft een traject in gang gezet rondom onze ICT. Om deze wens te kunnen oppakken, moest gekeken worden naar de huidige stand van zaken op het gebied van hardware, software, vaardigheden en veiligheid. In 2025 inventariseerden we de aanwezige apparatuur en de bijbehorende software. In januari 2026 volgde een 0-meting om de digitale vaardigheden van de medewerkers in kaart te brengen. Dit mondde uit in een plan van aanpak ICT waarmee de organisatie up-to-date de toekomst in kan.

In het voorjaar van 2026 werd met instemming van het bestuur hardware aangekocht. Zo mogelijk, een en ander afhankelijk van m.n. financiële en technische randvoorwaarden, volgt dan een gefaseerde uitrol van: uniform softwaregebruik, introductie van een digitale agenda, implementatie van een Cloud- omgeving waarin de hele stichting veilig kan werken, gegarandeerde back-ups van alle software en training van medewerkers en vrijwilligers om dit veilig en goed geïnformeerd te kunnen gaan werken.

VII. Arbo (kantoren)

In de afgelopen twee jaar is een aantal zaken opgepakt waarover medewerkers en vrijwilligers klachten hadden. Zo zijn er nieuwe bureaustoelen aangeschaft en is gekeken naar mogelijkheden om beter te verwarmen (vloerkleed balie) en te verkoelen (luxaflex, ventilatoren). De conclusie is niettemin dat we in de komende jaren meer energie moeten steken in het op orde brengen van ARBO gerelateerde zaken.

Op weg naar de nieuwe herinrichting van Museum 't Fiskershúske zijn ARBO-zaken onderdeel van de nieuwbouw en herinrichting van het museum (2026-2028).

Voor wat betreft Museum Dokkum kijken we wat we op korte en middellange termijn kunnen realiseren om ARBO gerelateerde zaken verder op orde te brengen. Hierbij denken we aan het instellen van goede werkhoogte voor de bureaus, verplaatsing van de printer uit het kantoor en de aanschaf van hulpmiddelen voor bijvoorbeeld computerwerk. Daarna zijn ARBO-zaken ook onderdeel van de herinrichting op de huidige locatie of tijdens de herinrichting van het museum op een nieuwe locatie.

VIII. Toeristisch Informatie Dokkum

Onderdeel van Museum Dokkum is het Toeristisch Informatiepunt (TIP). Uitgangspunt van de TIP Dokkum is het (fysiek en online) informeren van alle mogelijke bezoekers van TIP over de verblijfsmogelijkheden, attracties, evenementen, horeca, activiteiten, winkelaanbod, vervoer, parkeergelegenheid, medische voorzieningen en aanverwante zaken in de Gemeente Noardeast Fryslân en aangrenzende gemeentes.

Voor de komende beleidsperiode zetten we in op het uitbouwen van het toeristisch netwerk, met als inzet een fysieke spilfunctie voor TIP Dokkum in Museum Dokkum. Daarnaast willen we de zichtbaarheid en toegankelijkheid van TIP Dokkum op de locatie Diepswal 27 te vergroten en deze punten mee nemen in uitwerking verbouw huidige locatie of op nieuwe locatie in de stad.

In nauwe samenwerking met de Stichting Stadspromotie Dokkum kijken we naar mogelijkheden om SPD en TIP op een slimme manier met elkaar te verbinden en de slagkracht te vergroten.

Bijlage 1 Omschrijving kerncollectie Museum Dokkum en Museum 't Fiskershúske

De kerncollectie van **Museum Dokkum** bestaat uit ca. 20.000 voorwerpen de kerncollectie van Museum 't Fiskershúske bestaat uit ca. 15.000 voorwerpen

De collecties van beide musea vallen onder te verdelen in de volgende deelcollecties:

1. Kunst (tekeningen, schilderijen, prenten, volkskunst)
2. Textiel (kledingonderdelen, schoeisel, sieraden en handwerken)
3. Archeologie (bodenvondsten)
4. Memorabilia
5. Huishoudelijke voorwerpen, Rookartikelen, Speelgoed, Meubilair
6. Ambacht, Schepen, Handel, Nijverheid
7. Boeken, Tijdschriften, Kranten, Documenten, Topografische kaarten
8. Fotografie
9. Audiovisueel materiaal

Voor een uitvoerige beschrijving van de collectie verwijzen we graag naar het Collectieplan van beide musea dat te vinden is op onze website www.museummoddergat.nl

Bijlage 2 Het belang van musea voor de lokale economie

De Nederlandse Museum Vereniging onderschrijft vijf waarden die samen de maatschappelijke betekenis van musea kenmerken.

- Unieke leeromgeving door verhalen en objecten. Educatieve waarde
- Laat herinneringen herleven en biedt nieuwe ervaringen. Belevingswaarde
- Ontmoetingsplek voor heden, verleden en toekomst. Verbindende waarde
- Een schatkamer en geheugen voor dorp, stad, regio en land. Collectiewaarde
- Trekpleister, draagt bij tot leefbaarheid en welvaartswind. Economische waarde

Musea worden vaak primair gezien als culturele instellingen met een maatschappelijke en educatieve functie. We vergeten vaak dat musea daarnaast een belangrijke economische rol binnen de lokale en regionale economie vervullen. Door hun aantrekkingskracht op bezoekers, hun bijdrage aan werkgelegenheid en hun invloed op het vestigingsklimaat functioneren musea als katalysatoren van economische ontwikkeling.

Allereerst genereren musea directe en indirecte bestedingen. Bezoekers die een museum bezoeken, geven niet alleen geld uit aan entreegelden, maar besteden ook aan horeca, detailhandel, vervoer en soms aan overnachtingen. Dit leidt tot een zogenaamd *multipliereffect*: de initiële uitgaven van bezoekers zorgen voor aanvullende economische activiteit in andere sectoren. Vooral in steden met een sterk cultureel profiel kan dit effect aanzienlijk zijn. Cultureel toerisme is daarmee een belangrijke pijler onder de lokale economie. Onze musea trekken jaarlijks meer dan 30.000 bezoekers.

Daarnaast creëren musea werkgelegenheid. Naast vaste functies zoals directie, conservatoren en educatief medewerkers, bieden musea werk aan facilitair personeel, beveiligers, marketeers en technisch specialisten. Bovendien worden externe partijen ingehuurd voor tentoonstellingsontwerp, bouw, communicatie en onderhoud. Hierdoor ontstaat een economisch netwerk waarin lokale ondernemers profiteren van samenwerkingen met culturele instellingen.

Een ander belangrijk aspect is de bijdrage van musea aan het vestigingsklimaat. Steden en regio's met een rijk cultureel aanbod zijn aantrekkelijker voor hoogopgeleide professionals en

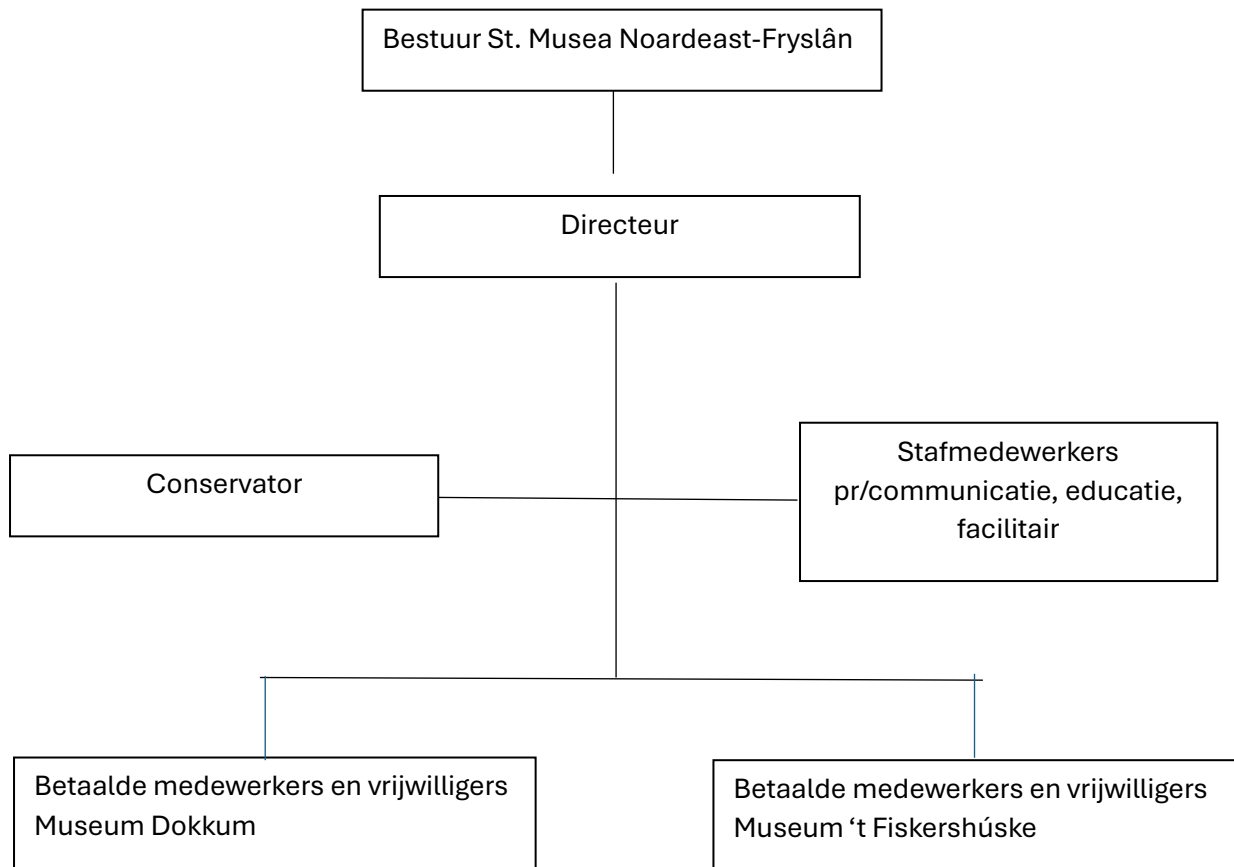
innovatieve bedrijven. Musea versterken de identiteit en het imago van een stad (*place branding*), wat investeringen en nieuwe bewoners kan aantrekken.

Ook op maatschappelijk niveau leveren musea economische meerwaarde. Door educatieve programma's en samenwerkingen met scholen en kennisinstellingen dragen zij bij aan de ontwikkeling van menselijk kapitaal. Een goed opgeleide en cultureel betrokken bevolking is beter voorbereid op deelname aan de kenniseconomie. Daarnaast bevorderen musea sociale cohesie en participatie, wat indirect bijdraagt aan een stabiel economisch klimaat.

Hoewel musea vaak (gedeeltelijk) afhankelijk zijn van subsidies, kunnen deze uitgaven worden gezien als publieke investeringen in culturele infrastructuur. De maatschappelijke en economische opbrengsten overstijgen in veel gevallen de initiële kosten. Het is daarom van belang dat beleidsmakers musea niet uitsluitend beoordelen op basis van directe financiële rendementen, maar ook rekening houden met hun bredere economische impact.

Musea zijn dus meer dan bewaarplaatsen van cultureel erfgoed. Zij fungeren als economische aanjagers, versterken het vestigingsklimaat en stimuleren zowel directe als indirecte werkgelegenheid. Daarmee vormen zij een essentieel onderdeel van een duurzame en toekomstgerichte lokale economie.

Bijlage 3 Organogram

Bijlage 4 Meerjarenbegroting

(MFH Museum 't Fiskershúske en MD Museum Dokkum)

Baten	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
	MFH	MFH	MFH	MFH	MD	MD	MD	MD
1.Subsidie NEF t.b.v. Museum	182.103	190.980	200.212	209.817	236.06 0	246.58 4	257.51 8	268.88 2
1 Subsidie Gem NEF Dokkumer Roem	0	0	0	0	8.000	8.000	8.000	8.000
1 Subsidie Gem NEF begeleid Werken	18.000	18.000	18.000	18.000	0	0	0	0
1 Subsidie Gem NEF TIP Dokkum	0	0	0	0	11.810	11.810	11.810	11.810
2 Incidentele subsidies	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
2 Sponsoring	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
3 Entreegelden	69.000	71.070	73.202	75.398	50.000	51.500	53.045	54.636
4 Rente	1.070	1.070	1.070	1.070	800	800	800	800
5 Donaties, legaat	3.500	3.500	3.500	3.500	4.500	4.500	4.500	4.500
6 Verkopen	20.000	20.600	21.218	21.855	20.000	20.600	21.218	21.855
7 Overige baten (o.a. Zwart bijdragen)	10.000	10.000	10.000	10.000	5.000	5.000	5.000	5.000
8 Bijdrage uit eigen vermogen	0	0	0	0				
Totaal	308.673	320.220	332.202	344.640	341.17 0	353.79 4	366.89 1	380.48 3
Lasten	2.027	2.028	2.029	2.030	2.027	2.028	2.029	2.030
	MFH	MFH	MFH	MFH	MD	MD	MD	MD
8 Personeel (loon + divers)	228.418	237.555	247.057	256.939	238.82 5	248.37 8	258.31 3	268.64 6
9 Huur museumpanen	7.000	7.210	7.426	7.649	25.500	26.265	27.053	27.865
9 Huur extern depot	625	644	663	683	625	644	663	683
9 Huur Hellinghûs en gas/electr/water	0	0	0	0	3.200	3.296	3.395	3.497
9 Huisvesting (gas, elct) Museum	10.500	10.815	11.139	11.473	17.500	18.025	18.566	19.123
9 Huisvesting (gas, elct) It Grenaatfabryk	2.000	2.060	2.122	2.186	0	0	0	0

9 Huisvesting (water) Museum	250				370			
		258	266	274		381	392	404
9 Huisvesting (water) It Grenaatfabryk	30				0			
		31	32	33		0	0	0
9 Huisvesting (gem.belasting) Museum	2.550				1.950			
		2.627	2.706	2.787		2.009	2.069	2.131
9 Huisvesting (gem.belasting) It Grenaatfabryk	450				0			
		464	478	492		0	0	0
10 Div.kosten (verzekering, bank, admin, abon, telf)	18.500				17.500			
		19.055	19.627	20.216		18.025	18.566	19.123
10 Ict /arbo-maatregelen	600				1.400			
		618	637	656		1.442	1.485	1.530
11 Tentoonstellingen	1.500				3.500			
		1.545	1.591	1.639		3.605	3.713	3.824
11 Projecten/educatie	1.000				1.000			
		1.030	1.061	1.093		1.030	1.061	1.093
12 Promotie (adv, sociale media)	1.500				1.500			
		1.545	1.591	1.639		1.545	1.591	1.639
13 Inkoop winkel/café	14.000				11.000			
		14.420	14.853	15.299		11.330	11.670	12.020
13 Collectie (adlib, atlantis, ict)	1.000				1.000			
		1.030	1.061	1.093		1.030	1.061	1.093
14 Onderhoud collectie/inventaris	1.000				1.000			
		1.030	1.061	1.093		1.030	1.061	1.093
15.L.A. Buma (opslag, verzekering, onderhoud)	500				0			
		515	530	546		0	0	0
15 Dokkumer Roem (opslag, verzekering, onderhoud)	0				8.000			
		0	0	0		8.240	8.487	8.742
	291.423	302.452	313.901	325.790	333.87	346.27	359.14	372.50
					0	5	6	6
Reserveringen								
16 Onderhoudsfonds L.A. Buma	3.000				0			
		3.090	3.183	3.278		0	0	0
16 Onderhoudsfonds Dokkumer Roem	0				4.000			
		0	0	0		4.120	4.244	4.371
16 Onderhoudsfonds gebouwen	14.250				3.300			
		14.678	15.118	15.572		3.399	3.501	3.606
Totaal	308.673	320.220	332.202	344.640	341.17	353.79	366.89	380.48
					0	4	1	3

Uitgangspunten meerjarenbegroting 2028-2030:

- 1/ CAO-stijging van 4% per jaar (CAO-stijging over 2024 en 2025 was gemiddeld 4,25% per jaar)
- 2/ Prijsstijging van 3% per jaar (CPI-stijging over 2024 en 2025 was beide jaren 3,3%)
- 3/ Opbrengst uit entree en verkoop: + 3% per jaar.

Ontwikkeling gemeentelijke subsidie	jaarbedrag	jaarlijkse mutatie
2026	432.000	
2027	455.973	23.973
2028	475.374	19.401
2029	495.540	20.166
2030	516.509	20.969

Bijlage 5 Verduurzaming

Verduurzaming in musea betekent dat musea hun ecologische voetafdruk verkleinen én tegelijk hun maatschappelijke rol versterken. Dat gaat verder dan alleen energiebesparing: het raakt onze musea op verschillende aspecten zoals gebouwbeheer, tentoonstellingen, collectiebeheer, horeca, transport én publieksprogramma's. In de afgelopen jaren zijn we, zeker ook onder dwang van de energiecrises 2022-2023, bezig geweest om op diverse terreinen zaken aan te pakken, Vanaf 2026 ligt er voor het eerst ook een beleidsnotitie ten grondslag aan onze plannen.

In Museum 't Fiskershúske zal vanaf 2026 worden gestart met verbouw en herinrichting van de museumgebouwen op drie locaties. Uitgangspunten m.b.t. verduurzaming spelen in de plannen een voorname rol, zeker ook omdat verduurzaming een belangrijke factor is voor de toekomstige exploitatie van het museum. Op dit moment doen we onderzoek naar de inzet van o.a. zonnepanelen en warmtepompen, ledverlichting in gebouw en zalen, isolerende maatregelen gebouwen (incl depots) en oplaadpunten voor autoaccu's. Dit in overleg met erfgoed specialisten inzake behoud en beheer monumentale panden en de collectie (op zaal en in depot).

In Museum Dokkum staan we aan de vooravond van een beslissing over verbouw van de huidige locatie of een verhuizing naar een nieuwe locatie. Zo lang er geen helder antwoord is voert de verhuurder op de huidige locatie geen grootschalige verduurzamingsplannen uit.

Hieronder per onderdeel en museum een uitwerking van onze huidige status en zaken die we in de komende jaren kunnen en willen uitvoeren.

	Dokkum	Moddergat
Gebouwen		
- Isolatie	Ja, gedeeltelijk aanwezig.	Ja, gedeeltelijk aanwezig.
	Modernisering in afwachting van gemeentelijke besluitvorming als verhuurder gebouw.	Modernisering in afwachting van gemeentelijke besluitvorming als verhuurder gebouw.
- Klimaat installaties	Modernisering in afwachting van gemeentelijke	Modernisering in afwachting van gemeentelijke

	besluitvorming als verhuurder gebouw.	besluitvorming als verhuurder gebouw.
- Zonnepanelen	Nee, in Dokkum verbod op zonnepanelen op historische panden.	Nee, geen toestemming i.v.m. status beschermd dorpsgezicht.
- Warmtepompen	In afwachting van gemeentelijke besluitvorming als verhuurder gebouw.	In afwachting van gemeentelijke besluitvorming als verhuurder gebouw.
- Verlichting	Ja. Noodverlichting (LED)	Ja. Noodverlichting (LED)
	Nee (in afwachting van gemeentelijke besluitvorming als verhuurder gebouw)	Nee. Nee. Vervanging bestaande buitenverlichting naar LED 2026-2028
	In 2025 overgestapt naar leverancier Groene Stroom.	In 2025 overgestapt naar leverancier Groene Stroom.
- Tuinen en pleinen		
	Onderhoudswerk in eigen beheer, met inzet elektrische (oplaadbare) apparatuur.	Onderhoudswerk in eigen beheer, met inzet elektrische (oplaadbare) apparatuur.
	Schoonmaak bestrating met natuur vriendelijke producten.	Schoonmaak bestrating met natuur vriendelijke producten.
Tentoonstellingen		
- Hergebruik	Daar waar mogelijk hergebruiken we tentoonstellingsmateriaal.	Daar waar mogelijk hergebruiken we tentoonstellingsmateriaal.
- Modulaire bouw	In de wisselexposities maken we gebruik van bestaande vitrines en museumwanden.	In de wisselexposities maken we gebruik van bestaande vitrines.
- Duurzame materialen	We maken daar waar mogelijk gebruik van duurzame materialen,	We maken daar waar mogelijk gebruik van duurzame materialen,
- Verlichting	Overstap naar LED verlichting vanaf 2022 is afgerond.	Overstap naar LED verlichting vanaf 2022 is afgerond.
	Deel van het licht gaat pas aan als bezoekers de zalen betreden d.m.v. sensoren.	Op dit moment geen sensoren aanwezig

- Transport	We richten ons op beperking van transportkosten (aan- en afvoer materialen, transporten bruiklenen e.d.)	We richten ons op beperking van transportkosten (aan- en afvoer materialen, transporten bruiklenen e.d.)
	Combinatie transport tussen de musea daar waar mogelijk.	Combinatie transport tussen de musea daar waar mogelijk.
Horeca		
		Kopjes en bestek in afwasbare serviesgoed. papieren bекers met houten roerstokjes.
		Inzameling blikjes. Andere frisdrank in statiegeld flesjes.
	Overstap naar LED verlichting vanaf 2022 is afgerond.	Overstap naar LED verlichting vanaf 2022 is afgerond.
Winkel		
	Lokale en biologische producten	Lokale en biologische producten
	Aandacht voor verpakkingsmateriaal, overstap gemaakt van plastic naar papier	Aandacht voor verpakkingsmateriaal, overstap gemaakt van plastic naar papier
	Verkoop van zoveel mogelijk lokale producten.	Verkoop van zoveel mogelijk lokale producten.
	Overstap naar LED verlichting vanaf 2022 is afgerond.	Overstap naar LED verlichting vanaf 2022 is afgerond.
	Bijzondere focus in museumwinkel op wandel- en fietsactiviteiten.	Bijzondere focus in museumwinkel op wandel- en fietsactiviteiten.
Openstelling		
	We hanteren aangepaste openingstijden voor museum, winkel en horeca tijdens winterperiode.	We hanteren aangepaste openingstijden voor museum, winkel en horeca tijdens winterperiode.
Educatie		
	Overstappen naar duurzame educatieve producten en veel herbruikbaar materiaal	Overstappen naar duurzame educatieve producten en veel herbruikbaar materiaal

	We werken aan een Groene stadswandeling door Dokkum	Tentoonstellingen over klimaat en natuur.
Maatschappelijk		
	We zetten onze gebouwen in voor gebruik door de lokale en regionale gemeenschap	We zetten onze gebouwen in voor gebruik door de lokale en regionale gemeenschap
	We werken samen met partijen die actief zijn op het gebied van verduurzaming, vergroening en natuureducatie.	We werken samen met partijen die actief zijn op het gebied van verduurzaming, vergroening en natuureducatie.
Afval		
	Afval (grofvuil, papier, glas, blik, lampen, chemisch, metaal, groen e.d.) voeren gescheiden we naar de gemeentelijke milieustraat.	Afval (grofvuil, papier, glas, blik, lampen, chemisch, metaal, groen e.d.) voeren gescheiden we naar de gemeentelijke milieustraat. Er is een grofvuil- en gft- container
	We leveren expositie en promotie afval in voor hergebruik bij lokale fabrikant (Probo) en/of hergebruik Snipel (sociale onderneming).	We leveren expositie en promotie afval in voor hergebruik bij lokale fabrikant (Probo) en/of hergebruik Snipel (sociale onderneming).
Medewerkers		
	We dagen onze medewerkers en vrijwilligers uit om samen met ons na te denken over duurzaamheid in het museum.	We dagen onze medewerkers en vrijwilligers uit om samen met ons na te denken over duurzaamheid in het museum.
	We dragen als medewerkers en vrijwilligers bij in een goede werkhouding m.b.t. tegen gaan van verspilling, het scheiden van afval, bewust omgaan met energie e.d.	We dragen als medewerkers en vrijwilligers bij in een goede werkhouding m.b.t. tegen gaan van verspilling, het scheiden van afval, bewust omgaan met energie e.d.
	We vergoeden reiskosten met nadruk op openbaar vervoer en gebruik van fiets.	We vergoeden reiskosten met nadruk op openbaar vervoer en gebruik van fiets.

Publiek	Er zijn parkeerplaatsen voor en in de buurt van het museum.	Er zijn parkeerplaatsen voor en in de buurt van het museum, incl. twee parkeer plaatsen voor mindervaliden.
	Fietsen kunnen staan op het museumplein.	Fietsen kunnen staan op het museumplein.
	Het museum is met openbaar vervoer (bus) bereikbaar.	Het museum is met openbaar vervoer (bus) bereikbaar.
	Geen permanente kortingsactie voor wandelaars, fietsers of gebruikers openbaar vervoer.	Geen permanente kortingsactie voor wandelaars, fietsers of gebruikers openbaar vervoer.
	Fietsaccu opladen in museum mogelijk.	Fietsaccu opladen in museum mogelijk.
Bestuurlijk		
	We schrijven in 2026 een beleidsnotitie verduurzaming.	We schrijven in 2026 een beleidsnotitie verduurzaming.
	Verduurzaming is een onderdeel van onze jaarlijkse verslaglegging en verantwoording.	Verduurzaming is een onderdeel van onze jaarlijkse verslaglegging en verantwoording.
	Verduurzaming is een onderdeel van alle onze beleidsdocumenten (meer jaren beleid, meer jaren financiering, collectie, educatie, exposities en promotie)	Verduurzaming is een onderdeel van alle onze beleidsdocumenten (meer jaren beleid, meer jaren financiering, collectie, educatie, exposities en promotie)
	Verduurzaming is een pijler in de plannen rondom verbouw en herinrichting van Museum Dokkum.	Verduurzaming is een pijler in de plannen rondom verbouw en herinrichting van Museum 't Fiskershúske

Conclusie

Verduurzaming is voor de Stichting Musea Noardeast Fryslân geen tijdelijke trend. Verduurzaming is een belangrijk onderdeel in de positionering van onze museumstichting als een toekomstbestendige culturele instelling. Verduurzaming is een manier om verbeterslag te maken m.b.t. het leef- en

werkmilieu, draagt bij aan de beheersing van kosten en de waardering van onze musea door het publiek.

Bijlage 6 Overzicht van externe stakeholders

Overheden

Gemeente Noardeast Fryslân
Ministerie van Landbouw, Visserij en
Voedselkwaliteit
Provincie Fryslân
Wetterskip Fryslân

Maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties

Bestuursoverleg Musea Noardeast-Fryslân
Can y Bugail Netwerk minderheidstalen
Bonifatius Kerk & Kapel Dokkum
Comité Dokkum-Fulda
De Groen, kunstenaarscollectief, Dokkum
Pionier, Dokkum
Dorpsbelang P-M
Erfgoed & Publiek
European Network of Cistercian Heritage
Filmhuis Dokkum
Fries Educatief Platform
Fryske Gea
Grote Kerk Dokkum
Historia Doccumensis
Historische Vereniging Noordoost Friesland
Merk Fryslân / Visit Wadden
Modderacademie
Museum Zoutkamp
Museumfederatie Fryslân
Museumvereniging Nederland

Netwerk Zuiderzeemusea
Open Monumentendag Noardeast-Fryslân
Oud-Dockum
St. Dokkumer Nije Silen
Steekarchief Dokkum
Stichting Regio Marketing Toerisme (RMT)
Stichting Stadspromotie Dokkum
Vitale Waddenkust
Waddenfonds
WEC Lauwersoog
Werelderfgoed Waddenzee
Werkgroep Binnenstad Dokkum

Bedrijfsleven

Ondernemers Vereniging Dokkum
Ondernemers Vereniging Handel & Industrie
Adema Architecten, Dokkum
Hofmeijer & Dekker, Elahuizen/Lemmer
Schreiershoek Recreatie- Rondvaart Dokkum
Hotel De Abdij, Dokkum

Onderwijsinstellingen

Basisonderwijs stad en regio
Firda
NHL Stenden Leeuwarden
Universiteit Groningen
Voortgezet Onderwijs stad en regio

Zie onze websites www.museumdokkum.nl en www.museummoddergat.nl voor de vermelding van onze sponsors.